

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28CoPr/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215219328
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2215219328.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová sudcov: JUDr. Erika Tischlerová a JUDr. Peter Duman, v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. X.X.XXXX, adresa D. E. XX, F. – G., zastúpeného advokátom: JUDr. Ivan Jánošík, so sídlom Klincová 35, Bratislava, proti žalovanému: Obec Hviezdoslavov, so sídlom 930 41 Hviezdoslavov 8, IČO: 00 305 456, zastúpenému advokátom: JUDr. Peter Reisz, so sídlom Klincová 37, Bratislava, IČO: 42 261 686, o zaplatenie 2.191,77 eura s príslušenstvom, na odvolanie voči rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 10Cpr/6/2015-251 zo dňa 2. mája 2023 – žalobcu voči zamietajúcejmu výroku I. a žalovaného voči výroku II. o trovách konania, t a k t o

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku I. p o t v r d z u j e .

II. Vo výroku II. o trovách konania napadnutý rozsudok m e n í tak, že žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu. Závislý výrok III. napadnutého rozsudku z r u š u j e .

III. Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

- 9 -

28CoPr/1/2023
28CoPr/1/2023-
2215219328

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% a vo výroku III. rozhodol, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Rozhodnutie súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 1, § 2 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest, ust. § 13 ods. 1, § 13a ods. 1 zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení.

3. Vecne súd argumentoval tým, že žalobca sa domáhal zaplatenia náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku na zotavenie za rok 2014, a to v rozsahu 25 dní v čiastke 2.191,77 eura. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalobca vykonával funkciu starostu žalovaného a jeho mandát skončil 16.12.2014, a to na základe výsledkov volieb do orgánov samosprávy zo dňa 15.11.2014. V súlade s ust. § 13a ods. 1 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, mandát žalobcu

ako starostu zanikol uplynutím funkčného obdobia. Žalobca adresoval žalovanému výzvy na vyplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku, a to zo dňa 16.1.2015, 3.3.2015 a 9.4.2015. Žalovaný predložil súdu zápisnicu zo zasadnutia obecného zastupiteľstva žalovaného konaného dňa 5.5.2015 o 18:00 hod., kde v návrhu programu pod bodom 14 je návrh na preplatenie zostatku dovolenky žalobcovi. Z obsahu predmetnej zápisnice pod bodom 10 ako návrh na preplatenie zostatku dovolenky žalobcovi súd zistil, že starosta obce dal hlasovať poslancom obecného zastupiteľstva v Hviezdoslavove po prerokovaní predloženého materiálu o preplatení nevyčerpanej dovolenky pre žalobcu. Prítomní poslanci predmetné uznesenie neschválili. V spise sa nachádza ďalšia zápisnica zo zasadnutia obecného zastupiteľstva v Hviezdoslavove konaného dňa 5.2.2015 o 18:00 hod., kde v návrhu programu pod bodom 9 sa nachádza návrh na preplatenie zostatku dovolenky žalobcovi, pričom z prijatého uznesenia 3/8 súd zistil, že starosta obce dal návrh na schválenie preplatenia nevyčerpanej dovolenky žalobcu, kde po diskusii vznikol návrh uznesenia: obecné zastupiteľstvo odporúča starostovi nechať vypracovať právnu analýzu na preplatenie nevyčerpanej dovolenky, pričom starosta obce dal hlasovať o návrhu poslancov obecného zastupiteľstva a toto uznesenie bolo prijaté pod č. 3/2009.

4. Súd prvej inštancie poukázal na § 2 ods. 1 zák. č. 253/1994 Zb. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest upravujúce, že funkcia starostu je verejná funkcia, ktorá sa nevykonáva v pracovnom pomere. Podľa názoru súdu podstatnou v tomto konaní nie je tá skutočnosť, či pri uplatňovaní nároku bol žalobca starostom alebo bývalým starostom, ale to, že nárok, ktorého sa domáha, vznikol v súvislosti s jeho funkciou starostu. Žiadny iný výklad neobstoí. Žalobca v danom prípade neunesol dôkazné bremeno, a to poukazujúc na § 2 ods. 2 veta posledná zák. č. 253/1994 Z. z., podľa ktorého náhradu za nevyčerpanú dovolenku možno starostovi poskytnúť len ak nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo. Zákonodarca na vznik práva žalobcu na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku explicitne ustanovuje kumulatívne splnenie oboch podmienok, a to nemožnosť žalobcu ako bývalého starostu vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a súčasne kladné rozhodnutie obecného zastupiteľstva. Žalobca v danom prípade nepreukázal splnenie oboch podmienok, pretože obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 5.5.2015 pod bodom 10 neschválilo preplatenie nevyčerpanej dovolenky žalobcovi. Pretože žalobca dôkazné bremeno neunesol a nepreukázal ani dôvody nemožnosti vyčerpať jeho dovolenku, súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal čo do jeho výroku II. o trovách konania žalovaný odvolanie, z dôvodu podľa § 365 písm. h) CSP, teda že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza vo výroku II. z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že súd prvej inštancie vo výroku I. žalobu zamietol (s čím sa žalovaný stotožňuje), avšak vo výroku II. rozhodol, že nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % priznáva žalobcovi. Žalovaný uviedol, že rozhodnutie o trovách konania je vadné, pretože je v rozpore s výrokom I., ako aj s odôvodnením rozsudku, kde súd uviedol, že o trovách konania rozhodol podľa pomeru úspechu strán vo veci. Súd prvej inštancie však priznal náhradu trov konania vo výške 100 % žalobcovi, teda strane, ktorá mala v spore absolútny neúspech. Nepriznal teda náhradu trov konania žalovanému, ktorý mal v spore absolútny úspech. Súd tak konal v rozpore s § 255 ods. 1 CSP, a teda výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhoval, aby odvolací súd napadnutý výrok II. zmenil tak, že prizná náhradu trov konania žalovanému, a to vo výške 100 %.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v celom jeho rozsahu odvolanie aj žalobca, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalobcu je rozhodnutie vecne nesprávne, nepreskúmateľné a trpí neodstrániteľnými vadami. Uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol o „mzdovom nároku“ uplatnenom žalobou zo dňa 18.11.2015 až dňa 2.5.2023 (t. j. po 8 rokoch). S ukončením mandátu/funkcie starostu došlo k skončeniu pracovného pomeru a tým žalobcovi vznikol nárok na vyplatenie všetkých mzdových nárokov. Ide o nárok vyplývajúci z ust. § 116 v spojení s § 129 ods. 3 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov. Žalovaný poukazoval na znenie § 2 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov s tým, že žalobcovi nevznikol daný nárok nakoľko mu ho „nepriznalo“ obecné zastupiteľstvo žalovaného. Žalovaný „iný“ dôvod na nevyplatenie nároku žalobcu nenašiel. Právny názor súdu je

však nesprávny. Súd prvej inštancie prehliadol osobný rozsah platnosti – pôsobnosti právnej úpravy vymedzenej zákonom č. 253/1994 Z. z. Ide totiž o právnu úpravu, ktorá upravuje právne postavenie starostov obcí a primátorov miest. Daná úprava ďalej ustanovuje minimálnu výšku mesačného platu starostov zodpovedajúcu počtu obyvateľov obce alebo mesta, ktorí majú na ich území trvalý pobyt a ďalšie náležitosti súvisiace s výkonom funkcie. Ust. § 2 ods. 1 zák. č. 253/1994 Z. z. upravuje, že funkcia starostu je verejná funkcia, ktorá sa nevykonáva v pracovnom pomere; výkon tejto funkcie je nezlučiteľný s funkciami podľa osobitného predpisu a s výkonom práce zamestnanca obce. Žalobca vykonával funkciu starostu žalovaného a jeho mandát skončil 16.12.2014, a to na základe výsledkov volieb do orgánov samosprávy zo dňa 15.11.2014. Dňom 16.12.2014 teda došlo k zániku funkcie starostu žalovaného, a teda aj k zániku pracovnoprávneho vzťahu so všetkými súvislosťami. Od 16.12.2014 žalobca nebol starostom. Starosta obce je fyzickou osobou, ktorá je zároveň predstaviteľom obce a jej najvyšším výkonným orgánom. Funkcia starostu je verejná a jeho funkčné obdobie začína zložením sľubu a končí sa zložením sľubu novozvoleného starostu (§ 13 ods. 1 zák. č. 369/1990 Z. z.). Pre žalobcu je zrejmé a nesporné, že zákonodarca za osobu starostu považuje len fyzickú osobu, ktorá postupom podľa zásad zák. č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov splnila podmienky na to, aby zložila sľub starostu a na tomto základe do doby zloženia sľubu ďalšieho (novozvoleného) starostu vykonávala verejnú funkciu, t. j. realizovala činnosti výkonného orgánu a predstaviteľa obce. Ide o postavenie, ktoré je vymedzené začiatkom – zložením sľubu starostu a koncom – zložením sľubu novozvoleným starostom. Mzdové nároky žalobcu (ako každého iného starostu či primátora) počas a len výlučne počas výkonu ich funkcie upravuje zákon č. 253/1994 Z. z. a zákon č. 311/2001 Z. z. Súd prvej inštancie daný stav prehliadol. Zákon o obecnom zriadení pozná len pojem starosta. S pojmami ako „budúci starosta“, „bývalý starosta“ a pod. zákonodarca nepracuje a ani nevymedzuje takéto osoby. Išlo by totiž len o právny nezmysel bez akéhokoľvek logického základu. Danému okruhu fyzických osôb vykonávajúcich postavenie najvyššieho výkonného orgánu obce či mesta ako jeho predstaviteľa zákonodarca vymedzil aj právnu úpravu vymedzujúcu právne postavenie a mzdy starostov obcí a primátorov miest v zák. č. 253/1994 Z. z. Zákonnú úpravu vymedzenú v tomto zákone je teda možné aplikovať len a výlučne na starostov obcí a primátorov miest, t. j. fyzické osoby počas výkonu ich mandátu. Výnimku z tejto zásady zákonodarca vymedzil explicitne v § 5 zák. č. 253/1994 Z. z. podľa ktorého sú riešené nároky po zániku mandátu starostu. Zákonodarca v ust. § 2 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z. upravil náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku len ak: a) sa posudzuje nárok starostu, b) starosta nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a c) o jeho nároku starostu rozhodlo obecné zastupiteľstvo. Toto ustanovenie nerieši nároky po zániku mandátu starostu. Právna úprava neobsahuje úpravu, podľa ktorej daný postup sa využije aj u starostu, ktorému zanikol mandát. Podľa žalobcu teda osoba, o nároku ktorej sa má rozhodovať, musí mať postavenie starostu (primátor). Ak sa teda má rozhodovať o nároku starostu, musí k tomu dôjsť v čase jeho verejnej funkcie a o tom musí rozhodovať obecné zastupiteľstvo s poslancami s mandátmi platnými v čase existencie verejnej funkcie starostu. Neexistencia čo len jednej zo skutočností vymedzenej v ust. § 2 ods. 2 zák. č. 253/1994 z. z. vyvoláva nemožnosť takéhoto postupu a vznik potreby usporiadať vec podľa zásad všeobecnej právnej úpravy, t. j. spôsobom vymedzeným zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákoník práce. Žalobca poukazuje na stav, že zák. č. 253/1994 Z. z. nestanovuje, že ak si žalobca nárok na náhradu za nevyčerpanú dovolenku na zotavenie neuplatní počas funkčného obdobia, ten zanikne. Išlo by totiž o postup, ktorý by bol v rozpore s Ústavou SR a v zrejmom nepomere (diskriminačnom) s inými osobami, ktoré si nárok môžu uplatniť v trojročnej premlčacej dobe. Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 311/2001 Z. z. neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zamestnancovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Ak vznikne zamestnancovi následkom neplatného právneho úkonu škoda, je zamestnávateľ povinný ju nahradiť. Podľa čl. 2 Základných zásad Zákonníka práce, výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi a nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo spoluzamestnancov. Mandát žalobcu ako starostu skončil 16.12.2014, a preto si tento svoj nárok uplatnil podľa § 129 ods. 3 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce, podľa ktorého pri skončení pracovného pomeru vypláti zamestnávateľ zamestnancovi mzdu splatnú za mesačné obdobie v deň skončenia pracovného pomeru, ak sa nedohodli inak, najneskôr v najbližšom výplatnom termíne nasledujúcom po dni skončenia pracovného pomeru. Podľa § 130 ods. 2 Zákonníka práce, sa mzda vypláca vo výplatných termínoch dohodnutých v pracovnej zmluve alebo v kolektívnej zmluve. So zamestnancom vykonávajúcim domácku prácu možno dohodnúť výplatu mzdy aj za dodanie každej skompletizovanej pridelennej práce. Súd prvej inštancie síce tvrdí, že starosta je starostom stále, a preto je jeho nároky potrebné riešiť podľa osobitnej právnej úpravy § 2 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z., avšak ani to nevedel odôvodniť. Je viac ako zarážajúce a fakticky nelogické, aby starosta konal voči

žalobcovi ako starostovi v 02/2015 či 05/2015. Uvedenú nelogickosť súd vyriešil tým, že v danom vzťahu sporovú stranu neoznačil ako starostu ale ako žalobcu. S uvedenými závermi sa súd prvej inštancie nevysporiadal. Je neodňateľným právom účastníka konania vedieť, čo súd viedlo k zamietnutiu žaloby, najmä na základe akých dôvodov považoval zásadu rovnosti účastníkov súdneho konania. Neúplnosťou odôvodnenia napadnutého rozsudku došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Tu žalobca poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 209/4 zo dňa 23.6.2004. Žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. K podaným odvolaniam strany vyjadrenia nepodali.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania žalobcu i žalovaného boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi – zároveň stranami, v ktorých neprospech bolo v nimi napadnutých častiach rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že obe podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (žalobca podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a žalovaný podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi podaných odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je v zamietajúcom výroku I. vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP), avšak odvolanie žalovaného bolo dôvodné, z ktorého dôvodu bolo potrebné ním napadnutý výrok II. o trovách konania zmeniť (§ 388 CSP) a závislý výrok III. zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. d/ CSP).

10. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol na základe vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia vecí vecne správne, pokiaľ žalobu žalobcu o zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku za rok 2014 vo výške 2.191,77 eura v celom rozsahu zamietol dôvodiac, že v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest, náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku možno starostovi poskytnúť len ak nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo, pričom žalobca nepreukázal splnenie oboch podmienok, pretože obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 5.5.2015 neschválilo preplatenie nevyčerpanej dovolenky žalobcovi a nepreukázal ani dôvody nemožnosti vyčerpať jeho dovolenku. Zároveň bola na základe odvolania žalovaného predmetom prieskumu odvolacieho súdu aj vecná správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania.

11. V predmetnej právnej veci sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku za rok 2014, kedy vykonával v Obci Hviezdoslavov verejnú funkciu starostu. Jeho funkčné obdobie sa skončilo dňa 16.12.2014, a to na základe výsledkov volieb do orgánov samosprávy obcí zo dňa 15.11.2014. Po skončení jeho funkčného obdobia sa žalobca domáha náhrady mzdy za 25 dní nevyčerpanej dovolenky na zotavenie za rok 2014.

12. Súd prvej inštancie posúdil predmetnú právnu vec podľa ust. § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest a uzavrel, že nakoľko obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 5.5.2015 neschválilo preplatenie nevyčerpanej dovolenky žalobcovi, nebola preukázaná zákonná podmienka na preplatenie náhrady za nevyčerpanú dovolenku podľa uvedeného ustanovenia, pričom žalobca podľa súdu neunesol dôkazné bremeno ani pokiaľ ide o dôvody nemožnosti vyčerpať jeho dovolenku.

13. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon o platových pomeroch starostov“),

funkcia starostu je verejná funkcia, ktorá sa nevykonáva v pracovnom pomere. Výkon tejto funkcie je nezlučiteľný s funkciami podľa osobitného predpisu a s výkonom práce zamestnanca obce.

14. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov, starostovi počas výkonu funkcie patrí dovolenka v rozsahu podľa osobitného predpisu alebo v rozsahu podľa kolektívnej zmluvy, ktorá je záväzná pre obec ako zamestnávateľa; na jej účely sa primerane použije osobitný predpis. Náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku možno starostovi poskytnúť, len ak nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku a ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo.

15. Legislatívny odkaz v citovanom ustanovení („osobitný predpis“) sa explicitne obracia na zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len ako "Zákonník práce"). Aj keď starosta nie je zamestnancom obce, v niektorých prípadoch určitých pracovnoprávných nárokov sa naňho nahliada ako keby bol v právnom postavení zamestnanca. V zmysle § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov, ide napr. aj o prípad vzniku nároku na dovolenku (§ 100 a nasl. Zákonníka práce). Vzhľadom na to, že výkon funkcie starostu je verejnou funkciou, nie je pracovnoprávnym vzťahom, predpokladá sa "len" primerané použitie ustanovení Zákonníka práce o dovolenke v súlade s uplatnením delegovanej pôsobnosti, upravenej v § 2 ods. 2 Zákonníka práce.

16. Starostovi reálne nemá kto určiť čerpanie dovolenky, pretože on sám je najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom obce (§ 13 ods. 1 a § 13 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ďalej len ako "zákon o obecnom zriadení"), teda starosta si určuje čerpanie dovolenky sám. Autonómne sa rozhoduje aj o rozsahu čerpania svojej dovolenky.

17. Ak si primárne starosta neurčí čerpanie dovolenky v tom kalendárnom roku, v ktorom mu nárok na dovolenku vznikol, môže si čerpanie dovolenky určiť tak, aby sa skončila najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho roka (rozumej kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý nárok na dovolenku vznikol, t.j. ide o primerané použitie § 113 ods. 2 Zákonníka práce). Až v prípade, že sa neuplatní ani toto pravidlo, § 2 ods. 2 zákona o právnom postavení a platových pomeroch starostov konštruuje starostovi nárok na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku.

18. Náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku možno starostovi podľa § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov poskytnúť, len ak: 1/ vznikol nárok na dovolenku, 2/ nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka, 3/ ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo. Zákon vyžaduje splnenie všetkých vyššie uvedených podmienok súčasne, absencia čo i len jednej z nich, by mala za následok nemožnosť preplatenia dovolenky.

19. Pokiaľ teda ide o poskytovanie náhrady platu starostovi za jeho nevyčerpanú dovolenku, tu sa už primerané použitie Zákonníka práce vylučuje, pretože v tomto ohľade je § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov lex specialis. Upravuje sa osobitný postup pre starostu, ktorému sa môže náhrada za nevyčerpanú dovolenku poskytnúť len v prípade, ak nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a ak o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo. V praxi ide najmä o prípady nevyčerpanej dovolenky z dôvodu zániku funkcie (napr. starosta už nebol zvolený na ďalšie obdobie). Ak o tom obecné zastupiteľstvo nerozhodne (neprijme kladné uznesenie), nárok na preplatenie nevyčerpanej dovolenky nevznikne.

20. Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 28. septembra 2017, sp. zn. III. ÚS 587/2017-13 v obdobnej právnej veci uzavrel, že objektívne právo uznáva právo starostu obce na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku, jeho nárokovateľnosť a uplatniteľnosť však podmieňuje rozhodnutím obecného zastupiteľstva. Ak uznesenie obecné zastupiteľstvo neschváli, nie je právo na náhradu platu dotknutým subjektom súdne uplatniteľné. Starosta obce ako štatutárny orgán obce nie je v postavení "štandardného" zamestnanca, ktorému je zamestnávateľ povinný určiť čerpanie dovolenky s tým, že v prípade nesplnenia tejto povinnosti patrí zamestnancovi nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku. Preto, ak starosta obce nevyčerpá dovolenku ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, vystavuje sa riziku, že mu za nevyčerpanú dovolenku nebude poskytnutá náhrada platu. Popísané riziko sa v právnej rovine prejavuje práve absenciou nárokovateľnosti práva regulovaného § 2 ods. 2 druhou vetou zákona o platových pomeroch starostov, ktorá je spätá so širokou diskrepciou obecného zastupiteľstva pri posudzovaní žiadosti o poskytnutie náhrady platu."

21. Uplynutím funkčného obdobia starostu je logicky daná nemožnosť si dovolenku vyčerpať do konca nasledujúceho kalendárneho roka, ako to vyžaduje ust. § 2 ods. 2 druhá veta zákona č. 233/1994 Z. z. Avšak zákonom o platových pomeroch starostov objektívne regulované právo na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku nemá bez rozhodnutia obecného zastupiteľstva podobu právneho nároku dotknutého (ex)starostu.

22. K rovnakému záveru dospel i Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 29.4.2020 sp. zn. 1Cdo/43/2019, kde odkázal na závery vyššie uvedeného uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 587/217 a uviedol, že z ust. § 2 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z. . o platových pomeroch starostov jednoznačne vyplýva, že zákon pripúšťa, aby bola preplatená starostovi mesta nevyčerpaná dovolenka v priebehu jeho funkčného obdobia ako aj po jeho skončení. Pre vznik nároku na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku sa vyžaduje splnenie podmienok, a to 1. nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka a 2. o tom rozhodlo obecné zastupiteľstvo. Splnenie uvedených podmienok sa vyžaduje súčasne kumulatívnym spôsobom.

23. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že argumentácia žalovaného v odvolaní je celkom nedôvodná. Súd prvej inštancie vec správne skutkovo vyhodnotil a právne posúdil. Tvrdenie žalobcu, že zánikom funkcie starostu dňom 16.12.2014 došlo aj k zániku pracovnoprávneho pomeru je nesprávna, pretože žalobca ako starosta obce vykonával verejnú funkciu, nebol v pracovnoprávnom pomere a na jeho dovolenku sa len primerane použijú ustanovenia Zákonníka práce o dovolenke v súlade s uplatnením delegovanej pôsobnosti, upravenej v § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov. Konkrétne, môžeme hovoriť o vzniku nároku starostu na dovolenku za kalendárny rok alebo jej pomernú časť (§ 101 a § 102 Zákonníka práce), na dovolenku za odpracované dni (§ 105 Zákonníka práce) i o zohľadnení veku starostu, prípadne trvalej starostlivosti o dieťa v zmysle vzniku nároku na dovolenku podľa § 103 ods. 2 ZP. Vyššiu ako zákonnú výmeru dovolenky môže starostovi garantovať kolektívna zmluva záväzná pre danú obec. Ako však už bolo uvedené vyššie, pokiaľ ide o poskytovanie náhrady platu starostovi za jeho nevyčerpanú dovolenku, tu sa už primerané použitie Zákonníka práce vylučuje, pretože v tomto ohľade je § 2 ods. 2 zákona o právnom postavení a platových pomeroch starostov lex specialis a aplikuje sa aj po skončení funkcie starostu.

24. Nárok starostu na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku sa totiž zánikom jeho funkcie nezmenil na pracovnoprávny nárok, pretože tento jeho nárok je nerozlučne spätý s výkonom jeho funkcie starostu, počas tohto obdobia mu nárok na čerpanie dovolenky na zotavenie vznikol, počas tohto obdobia si starosta mal autonómne určiť jej čerpanie, do skončenia funkčného obdobia starostu si starosta na základe vlastného rozhodnutia dovolenku nevyčerpal, preto aj po skončení funkčného obdobia (kedy je zrejmé, že už nevyčerpanú dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roka nevyčerpá), musí o vyplatení náhrady platu za jeho nevyčerpanú dovolenku rozhodnúť obecné (a to aj novo zvolené) zastupiteľstvo. Preto neobstojí tvrdenie žalobcu v odvolaní, že ak sa má rozhodovať o nároku starostu, musí k tomu dôjsť v čase jeho verejnej funkcie a musí o tom rozhodovať obecné zastupiteľstvo s poslancami s mandátmi platnými v čase existencie verejnej funkcie starostu.

25. Pokiaľ žalobca dôvodil, že skončením jeho funkčného obdobia, jeho funkcia starostu zanikla, a preto sa na jeho náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku má aplikovať Zákonník práce (podľa ktorého kladné uznesenie obecného zastupiteľstva už nie je potrebné), je táto jeho obrana nezmyselná, pretože ak funkčné obdobie starostu ex lege končí, neznamená to, že jeho nároky súvisiace s výkonom jeho verejnej funkcie starostu sa menia na pracovnoprávne nároky podľa Zákonníka práce. Skončením funkcie starostu končia všetky zákonné nároky s tým súvisiace, ktoré je potrebné zákonným spôsobom usporiadať, a to v zmysle špeciálnej právnej úpravy v ust. § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov.

26. Podmienky na vznik nároku starostu na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku, sa tak aj po zániku jeho funkcie spravujú podmienkami, ktoré boli dané v konkrétnom funkčnom období starostu. Zákon síce v ust. § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov nepoužíva pojem „bývalý starosta“, avšak logicky je tento nárok spätý s výkonom (hoci aj uplynulým) funkcie starostu, preto podmienkou pre súdnu uplatniteľnosť tohto práva zostáva kladné rozhodnutie obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo má pri rozhodovaní o náhrade platu za nevyčerpanú dovolenku pôsobnosť stanovenú vo veľmi širokých hraniciach – závisí na jeho zvážení, či uzná, že starosta si dovolenku nemohol vyčerpať

ani do konca budúceho kalendárneho roka a napokon má plnú právomoc rozhodnúť o samotnom merite žiadosti riadiac sa riadnym posúdením záležitosti, starostlivosťou o hospodárne naloženie s prostriedkami obce, aj zohľadnením platného rozpočtu.

27. Skončením funkčného obdobia starostu ako verejnej funkcie prichádza k zániku jeho práv a povinností vyplývajúcich z titulu výkonu funkcie starostu. To znamená aj nevyhnutnosť vysporiadania dovolenky, ktorú si starosta nevyčerpal. Nemožnosť fyzického vyčerpania dovolenky je zjavná, keďže dotknutá osoba nepokračuje v právnom postavení, v rámci ktorého by vedela splniť podmienku čerpania dovolenky do konca ďalšieho kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom nárok na dovolenku vznikol. Avšak pre nárokovateľnosť vyplatenia náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku, ktorý nárok na dovolenku mu vznikol počas výkonu funkcie starostu a ktorú si starosta, ktorý si sám určuje čerpanie dovolenky, do konca svojho funkčného obdobia nevyčerpal, stále platí zákonná podmienka daná ust. § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov, a to existencia kladného rozhodnutia obecného zastupiteľstva.

28. Nevyčerpaná dovolenka za skončené funkčné obdobie opätovne nezvoleného starostu, sa teda môže preplatiť, ak o tom rozhodne obecné zastupiteľstvo. Musí však ísť o kladné (súhlasné) vyjadrenie obecného zastupiteľstva na preplatenie nevyčerpanej dovolenky.

29. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, po vyčerpaní odvolacích dôvodov žalobcu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v žalobcom napadnutom výroku I. s použitím § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

30. Pokiaľ však ide o odvolaní žalovaného napadnutý výrok II. o náhrade trov konania, tu dospel odvolací súd k záveru, že jeho odvolanie bolo dôvodné. Súd prvej inštancie totiž v rozpore s výsledkom sporu, ktorým bol plný procesný úspech žalovaného, priznal náhradu trov konania rozsahu 100 % nie žalovanému, ale procesne neúspešnému žalobcovi.

31. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

32. Pretože v predmetnej právnej veci bol v dôsledku zamietnutia žaloby žalobcu plne procesne úspešný žalovaný, má tento podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu, z ktorého dôvodu bolo potrebné výrok II. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zmeniť podľa § 388 CSP tak, že sa žalovanému sa priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu.

33. Pokiaľ však ide o k výroku II. o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, závislý výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom súd uviedol, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník; tento výrok III. bolo potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušiť, pretože je iba prenesením zákonného znenia ust. § 262 ods. 2 CSP do výroku rozsudku, čo je nadbytočné.

34. Podľa § 262 ods. 1 CSP v znení účinnom do 30.6.2023, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Pôvodný výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie nezakladá žiadne nároky medzi sporovými stranami, je v podstate uložením povinnosti samotnému súdu rozhodnúť po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením o výške náhrady trov konania, ktorá povinnosť mu však vyplýva priamo zo zákona, teda nie je ju potrebné konštatovať vo výroku rozsudku.

36. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

37. O náhrade trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offo podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

- 2 -

28CoPr/1/2023

28CoPr/1/2023-

2215219328

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).